

mgr Aleksander Zarzeka

**ANALIZA WIEDZY I POSTAW PRZEDSTAWICIELI WYBRANYCH
ZAWODÓW MEDYCZNYCH NA TEMAT ROZSZERZENIA
UPRAWNIENÍ ZAWODOWYCH PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH W
ZAKRESIE ORDYNOWANIA LEKÓW, WYSTAWIANIA RECEPT I
KIEROWANIA PACJENTÓW NA BADANIA DIAGNOSTYCZNE**

Streszczenie w języku polskim

Rozprawa doktorska pt.: „*Analiza wiedzy i postaw przedstawicieli wybranych zawodów medycznych na temat rozszerzenia uprawnień zawodowych pielęgniarek i położnych w zakresie ordynowania leków, wystawiania recept i kierowania pacjentów na badania diagnostyczne*” stanowi jednotematyczny cykl publikacji poświęconych tematyce poziomu wiedzy i analizie postaw przedstawicieli różnych zawodów medycznych na temat rozszerzenia kompetencji pielęgniarek i położnych w zakresie samodzielnego ordynowania leków i wystawiania recept, a także kierowania pacjentów na badania diagnostyczne.

Uprawnienia takie od lat 60. XX wieku przyznawano pielęgniarkom w wielu krajach Europy i świata, a od 1 stycznia 2016 r. zostały przyznane pielęgniarkom także w Polsce. W wyniku nowelizacji ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej przedstawicielom tych profesji przyznano trzy nowe uprawnienia:

1. Pielęgniarka i położna, która posiada tytuł licencjata lub specjalisty może wystawiać recepty na leki w ramach kontynuacji leczenia, na zlecenie lekarza.
2. Pielęgniarka i położna, która posiada tytuł magistra lub specjalisty może samodzielnie ordynować leki zawierające określone substancje czynne i wystawiać na nie recepty.
3. Pielęgniarka i położna, która posiada tytuł licencjata lub specjalisty może samodzielnie kierować pacjentów na określone badania diagnostyczne.

Lista substancji czynnych oraz lista badań diagnostycznych określona jest w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Dodatkowo, aby wykonywać uprawnienia związane z ordynowaniem leków i wystawianiem recept należy ukończyć dodatkowy kurs specjalistyczny w tym zakresie. Obowiązek ten nie będzie dotyczył pielęgniarek

i położnych, które kompetencje te nabędą podczas studiów. Oznacza to, że absolwenci studiów na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo I stopnia w 2019 roku i II stopnia w 2018 roku będą zwolnieni z obowiązku odbywania takiego kursu, o ile uczelnia, w ramach której zdobywali wykształcenie w terminie wdrożyła znowelizowane standardy kształcenia na tych kierunkach.

W ramach jednotematycznego cyklu publikacji stanowiących rozprawę doktorską analizowano wiedzę pielęgniarek, położnych, a także studentów tych kierunków na temat nowych uprawnień. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że wiedza ta jest zdecydowanie niezadowalająca i wymaga uzupełnienia we wszystkich badanych grupach. Nie jest możliwe porównanie uzyskanych wyników w różnych grupach badanych wprost, jednak wiedza pielęgniarek zdaje się być bardziej kompletna niż położnych. Ze zrozumiałych względów poziom wiedzy studentów był najniższy.

Postawy wobec rozszerzenia kompetencji zawodowych analizowano również w grupie lekarzy, pracujących pielęgniarek, a także studentów reprezentujących różne kierunki studiów: pielęgniarstwo, położnictwo, zdrowie publiczne i studentów studiujących kierunek lekarski.

W każdym z przeprowadzonych badań, respondenci potwierdzili pozytywny wpływ przyznania nowych uprawnień pielęgniarce i położnym na system ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej. Obawy respondentów dotyczyły głównie wpływu reformy na zawód pielęgniarki i położnej. Wskazywano, że jest to tylko dodatkowa odpowiedzialność, z którą nie jest związane dodatkowe wynagrodzenie. Lekarze oraz studenci kierunku lekarskiego wskazywali też, że pielęgniarki i położne nie są przygotowane do wykonywania nowych uprawnień, a nawet że nie powinny być ich uzyskać.

Należy rozważyć przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej na temat rozszerzonych uprawnień pielęgniarek i położnych szczególnie w grupie pielęgniarek i położnych, które będą posiadały kompetencje do ordynowania leków i wystawiania recept. Obawy dotyczące przygotowania do realizacji nowych uprawnień należałoby zweryfikować w praktyce korzystania z nich przez zainteresowane osoby.

Badania dotyczące rozszerzenia uprawnień pielęgniarek i położnych w zakresie ordynowania leków, wystawiania recept i kierowania pacjentów na badania należy kontynuować, szczególnie w zakresie rzeczywistego korzystania z uprawnień przez upoważnione do tego pielęgniarki i położne.